Tulemusvaldkond ja programm

Riigi strateegiliseks planeerimiseks ja finantsjuhtimiseks kasutatakse tulemusvaldkondi, mis **määratakse riigi eelarvestrateegias** ning on mõeldud pigem püsima stabiilsed üle aastate oma sisulise ulatuse mõttes.

Tulemusvaldkond on **planeerimistasand, milles seatakse pikas vaates** (7-10 aastat) **eesmärgid** ja **mõõdikud** ning **nelja-aastaste programmidega** kirjeldatakse **millise sekkumise ja rahalise ressursiga** vastutav minister plaanib pikaajaliste **eesmärkide poole liikuda.**

Strateegilise planeerimise ja tegevuspõhise eelarve süsteemis on **programm** planeerimistasand, mis on **suunatud valdkondliku arengukava alaeesmärgi saavutamiseks.** See on ministri poolt kinnitatav arengudokument, milles määratakse programmi eesmärgi saavutamiseks vajalikud meetmed ja programmi tegevused.

Tulemusvaldkonna ja programmi eesmärgid on mõjueesmärgid, mis näitavad poliitika sihti ja mõõdikud on **mõjumõõdikud**, mis näitavad mõjueesmärgi saavutamist. See on üldist trendi iseloomustav mõõdik, mida püütakse riigi poliitikaga mõjutada. Reeglina ei ole taotletav mõju otseses seoses väljundi ja tulemusega.

Riigi sekkumine peab toetama üldeesmärgi saavutamist, kuigi on enamasti üldeesmärk mõjutatud ka muudest teguritest ja trendidest.

Näiteks on üldeesmärk, et Eesti rahvas on kasvav rahvas ning laste ja perede heaolu ja elukvaliteet on tõusnud ning alaeesmärk (programmi eesmärk) seejuures on liiklussurmade ja raskesti vigastatute arvu vähendamine. Mõjumõõdikuks loomulik iive, summaarne sündimuskordaja ja absoluutse vaesuse määr laste seas, liikluses hukkunute arv kolme aasta keskmisena.

Tulemusvaldkonna üldeesmärgid ning **mõõdikud määratakse** tulemusvaldkonnaga seotud **arengukava(de)s,** mis **kinnitatakse Vabariigi Valitsuse poolt.** Valdkonna arengukava alaeesmärk (osamõju ehk tulemusvaldkonna alaeesmärk) on aluseks programmi loomisele.

Tulemusvaldkonnale, kus veel ei ole koostatud valdkonna arengukava, seatakse eesmärgid ja mõõdikud Eesti 2035 strateegiliste sihtide põhjal riigi eelarvestrateegias ning **tulemuste saavutamine viiakse ellu läbi programmide.**

Reeglina vastutab tulemusvaldkonna eesmärkide ja mõõdikute seadmise ning täitmise eest üks minister, kuid mitmetel tulemusvaldkondadel on vastutajateks rohkem ministreid ning sellisel juhul on erinevate ministrite vastutus kokku lepitud madalamal planeerimistasandil (enamasti programmi tasandil).

Riigi eelarvestrateegias 2026-2029 on tulemusvaldkonnad järgmised:

Jrk nr	**Tulemusvaldkond 2026**	Vastutaja(d)
1.	**Heaolu**	Sotsiaalministeerium, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium
2.	**Tervis**	Sotsiaalministeerium
3.	**Kultuur ja sport**	Kultuuriministeerium
4.	**Tark ja tegus rahvas**	Haridus- ja Teadusministeerium
5.	**Teadus ja arendustegevus ning ettevõtlus**	Haridus ja Teadusministeerium, Majandus ja Kommunikatsiooniministeerium
6.	**Eesti keel ja eestlus**	Haridus- ja Teadusministeerium
7.	**Digiühiskond**	Justiits- ja Digiministeerium
8.	**Elukeskkond, liikuvus ja merendus**	Kliimaministeerium, Regionaal- ja Põllumajandusministeerium
9.	**Kliima, energeetika ja elurikkus**	Kliimaministeerium
10.	**Põllumajandus ja kalandus**	Regionaal- ja Põllumajandusministeerium
11.	**Riigivalitsemine**	Rahandusministeerium, Haridus- ja Teadusministeerium, Riigikantselei
12.	**Õigusriik**	Justiits- ja Digiministeerium
13.	**Siseturvalisus**	Siseministeerium
14.	**Sidus ühiskond**	Siseministeerium, Kultuuriministeerium
15.	**Julgeolek ja riigikaitse**	Kaitseministeerium
16.	**Välispoliitika**	Välisministeerium

Iga tulemusvaldkonna eelarve moodustub tulemusvaldkonna programmide eelarve summana, mille kinnitab neljaks aastaks Vabariigi Valitsus riigi eelarvestrateegia rahastamiskavas. **Riigieelarve programmi tegevuste kaupa võetakse vastu Riigikogus.**

Kontakt: ram.kants.epo.ro.st@fin.ee

Viimati uuendatud 10.02.2023